

Европейски парламент Parlamento Europeo Evropský parlament Europa-Parlamentet Europäisches Parlament Euroopa Parlament Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο European Parliament Parlement européen Parlaimint na hEorpa Euroopski parlament Parlamento europeo Eiropas Parlaments Europos Parlamentas Európai Parlament Parlament Ewropew Europees Parlement Parlement Europejski Parlamento Europeu Parlamentul European Európsky parlament Evropski parlament Euroopan parlamentti Europaparlamentet

EUROPA-KOMMISSIONEN

Kommissionen er den EU-institution, der har monopol på initiativretten på lovgivningsområdet, og den har væsentlige udøvende beføjelser inden for politiske områder såsom konkurrence og udenrigshandel. Den er Den Europæiske Unions primære udøvende organ og består af et kollegium sammensat af én kommissær fra hver medlemsstat. Kommissionen fører tilsyn med anvendelsen af EU-retten og medlemsstaternes overholdelse af traktaterne. Den er også formand for de udvalg, der er ansvarlige for gennemførelsen af EU-lovgivningen. Det tidligere komitologisystem er blevet erstattet af nye retlige instrumenter, nemlig gennemførelsesretsakter og delegerede retsakter.

RETSGRUNDLAG

Artikel 17 i traktaten om Den Europæiske Union (TEU), artikel 234, 244 til 250, 290 og 291 i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde (TEUF) samt [traktaten om oprettelse af et fælles råd og en fælles kommission for De Europæiske Fællesskaber](#) (fusionstraktaten)^[1].

HISTORIE

Oprindeligt havde hvert Fællesskab sit eget udøvende organ: Den Høje Myndighed for Det Europæiske Kul- og Stålfællesskab (1951) og en kommission for begge de Fællesskaber, der oprettedes med Romtraktaten (1957), Det Europæiske Økonomiske Fællesskab og Euratom. Disse organer blev ved fusionstraktaten slået sammen til Europa-Kommissionen den 8. april 1965 ([1.1.2](#)).

SAMMENSÆTNING OG RETLIGE STATUS

A. Antal medlemmer

Kommissionen bestod i lang tid af mindst én og højst to kommissærer pr. medlemsstat. I Lissabontraktaten var der oprindeligt fastsat et antal kommissærer, der svarede til to tredjedele af antallet af medlemsstater fra den 1. november 2014. Den indførte samtidig en vis fleksibilitet ved at give Det Europæiske Råd mulighed for at fastsætte antallet af medlemmer af Kommissionen (artikel 17, stk. 5, i TEU). I 2009 besluttede Det Europæiske Råd, at Kommissionen fortsat skulle bestå af et antal kommissærer svarende til antallet af medlemsstater.

[1]EFT P 152 af 13.7.1967, s. 2.

B. Udpegelsesmetode

Det er i Lissabontraktaten fastsat, at Det Europæiske Råd under hensyntagen til valget til Europa-Parlamentet og efter passende høringer (som fastsat i erklæring nr. 11 ad artikel 17, stk. 6 og 7, i TEU, der er knyttet som bilag til traktaten) med kvalificeret flertal foreslår Europa-Parlamentet sin kandidat til posten som formand for Kommissionen. Denne kandidat vælges af Europa-Parlamentet med et flertal af dets medlemmer (artikel 17, stk. 7, i TEU).

Rådet for Den Europæiske Union (herefter »Rådet«) vedtager efter fælles overenskomst med den valgte formandskandidat og med kvalificeret flertal listen over de øvrige personer, som det foreslår udnævnt til medlemmer af Kommissionen på grundlag af medlemsstaternes forslag.

Formanden og de øvrige medlemmer af Kommissionen, herunder Unionens højtstående repræsentant for udenrigsanliggender og sikkerhedspolitik, skal godkendes samlet ved en afstemning i Europa-Parlamentet og udnævnes derefter af Det Europæiske Råd, der træffer afgørelse med kvalificeret flertal.

Siden Maastrichttraktaten har mandatperioden for Kommissionens medlemmer været tilpasset Europa-Parlamentets valgperiode på fem år med mulighed for genvalg.

C. Ansvarlighed

1. Personligt ansvar (artikel 245 i TEUF)

Kommissionens medlemmer er pålagt at

- udøve deres hverv i fuld uafhængighed og i Unionens almene interesse; de må i særdeleshed hverken søge eller modtage instruktioner fra nogen regering eller noget andet eksternt organ
- afholde sig fra nogen anden — lønnet eller ulønnet — erhvervsmæssig virksomhed.

Ethvert medlem af Kommissionen kan afskediges af Domstolen på begæring af Rådet eller Kommissionen selv, hvis den pågældende ikke længere opfylder betingelserne ovenfor eller har begået en alvorlig forseelse (artikel 247 i TEUF).

2. Kollektivt ansvar

Kommissionen er som kollegium ansvarlig over for Parlamentet i henhold til artikel 234 i TEUF. Hvis Parlamentet vedtager et forslag om mistillidsvotum mod Kommissionen, skal alle Kommissionens medlemmer samlet nedlægge deres hverv, og det gælder også Unionens højtstående repræsentant for udenrigsanliggender og sikkerhedspolitik for så vidt angår dennes hverv i Kommissionen.

ORGANISATORISK OPBYGNING OG FUNKTIONSMÅDE

Kommissionen arbejder under formandens ledelse, og formanden træffer afgørelse om dens interne organisation. Formanden fordeler de forskellige arbejdsområder blandt Kommissionens medlemmer. Hver kommissær er således ansvarlig for et bestemt politisk område og har myndigheden over de pågældende administrative tjenestegrene. Formanden udnævner efter kollegiets godkendelse næstformændene

blandt Kommissionens medlemmer. Den højtstående repræsentant er automatisk næstformand for Kommissionen. Et medlem af Kommissionen skal nedlægge sit hverv, hvis formanden anmoder herom efter kollegiets godkendelse.

Kommissionen har et generalsekretariat bestående af 31 generaldirektorater, der udvikler, forvalter og gennemfører EU's politik, lovgivning og finansiering. Derudover er der også 22 særlige afdelinger (tjenestegrene og agenturer), der tager sig af ad-hoc-sager eller horisontale spørgsmål. Disse inkluderer bl.a. Det Europæiske Kontor for Bekæmpelse af Svig, Den Juridiske Tjeneste, Kontoret for Historiske Arkiver, Publikationskontoret, Det Europæiske Center for Politisk Strategi og Taskforcen for forberedelse og gennemførelse af forhandlingerne med Storbritannien i henhold til artikel 50 i TEU. Der er også seks forvaltningsorganer som f.eks. Forvaltningsorganet for Forskning, der udfører opgaver, som de overdrages af Kommissionen, men som har selvstændig status som juridisk person. Bortset fra enkelte undtagelser træffes Kommissionens afgørelser af et flertal af dens medlemmer (artikel 250 i TEUF).

Kommissionen mødes hver uge for at drøfte politisk følsomme spørgsmål og vedtage de forslag, der kræver forhandling ved mundtlig procedure, mens mindre følsomme emner vedtages ved skriftlig procedure. Foranstaltninger vedrørende forvaltning eller administration kan vedtages gennem en bemyndigelsesprocedure, hvorved kollegiet giver et af sine medlemmer fuldmagt til at træffe beslutninger på sine vegne (dette vedrører i særdeleshed områder såsom landbrugsstøtte eller antidumpingforanstaltninger), eller gennem videredelegation, hvorved beslutningerne delegeres til et administrativt plan, som regel til generaldirektørerne.

BEFØJELSER

A. Initiativret

Kommissionen har som hovedregel monopol på initiativretten i EU's lovgivningsproces (artikel 17, stk. 2, i TEU). Den udarbejder lovgivningsforslag, som vedtages af de to beslutningstagende institutioner, Europa-Parlamentet og Rådet.

1. Fuld initiativret: beføjelse til at stille forslag

a. Lovgivningsinitiativ

Beføjelsen til at stille forslag er den uindskrænkede form for initiativret, eftersom den dels indebærer enekompetence og dels begrænser beslutningsmyndigheden i den forstand, at denne ikke kan træffe afgørelse, medmindre der foreligger et forslag, og skal basere sin afgørelse på det forelagte forslag.

Kommissionen udarbejder og forelægger for Rådet og Parlamentet alle lovgivningsforslag (til forordninger og direktiver), som er nødvendige for gennemførelse af traktaterne ([1.2.3](#)).

b. Budgetinitiativ

Kommissionen udarbejder budgetforslaget, som forelægges for Rådet og Parlamentet i overensstemmelse med artikel 314 i TEUF ([1.2.5](#)).

c. Forbindelser med tredjelande

På grundlag af mandat fra Rådet har Kommissionen ansvar for at forhandle om internationale aftaler i henhold til artikel 207 og 218 i TEUF, som derpå forelægges Rådet til indgåelse af aftalen. Dette omfatter forhandlinger om tiltrædelse af den europæiske konvention til beskyttelse af menneskerettigheder og grundlæggende frihedsrettigheder (artikel 6, stk. 2, i TEU). Unionens højtstående repræsentant forhandler aftaler på det udenrigs- og sikkerhedspolitiske område. Ifølge artikel 50 i TEU og artikel 218, stk. 3, i TEUF forelægger Kommissionen også henstillinger om indledning af forhandlinger vedrørende udtræden af EU.

2. Begrænset initiativret: beføjelse til henstilling eller udtalelse

a. Vedrørende Den Økonomiske og Monetære Union ([2.6.2](#))

Kommissionen udfylder en rolle i forvaltningen af Den Økonomiske og Monetære Union (ØMU'en). Den forelægger Rådet følgende:

- henstillinger til udkast til de overordnede retningslinjer for medlemsstaternes økonomiske politikker samt advarsler, hvis der er risiko for, at disse politikker er uforenelige med retningslinjerne (artikel 121, stk. 4, i TEUF)
- forslag til vurderinger med henblik på at gøre Rådet i stand til at vurdere, hvorvidt en medlemsstat har et uforholdsmæssigt stort underskud (artikel 126, stk. 6, i TEUF)
- henstillinger om foranstaltninger i tilfælde, hvor en medlemsstat uden for eurozonen har vanskeligheder med hensyn til sin betalingsbalance i henhold til artikel 143 i TEUF
- henstillinger vedrørende vekselkursen mellem den fælles valuta og de øvrige valutaer og vedrørende generelle retningslinjer for valutakurspolitikken i medfør af artikel 219 i TEUF
- evalueringer af de nationale planer og fremlæggelse af landespecifikke udkast til henstillinger inden for rammerne af det europæiske semester.

b. Vedrørende den fælles udenrigs- og sikkerhedspolitik

På dette område er en lang række beføjelser blevet overdraget fra Kommissionen til Unionens højtstående repræsentant for udenrigsanliggender og sikkerhedspolitik og til Tjenesten for EU's Optræden Udadtil (EU-Udenrigstjenesten). Kommissionen kan dog støtte den højtstående repræsentant, når denne forelægger Rådet spørgsmål vedrørende den fælles udenrigs- og sikkerhedspolitik (artikel 30 i TEU). Den højtstående repræsentant er også næstformand i Kommissionen.

B. Beføjelser til at føre tilsyn med gennemførelsen af EU-lovgivningen

I traktaterne tillægges Kommissionen beføjelse til at påse, at traktaterne og de afgørelser, der træffes til gennemførelse heraf (afledt ret), gennemføres på korrekt vis. Det er i kraft af denne beføjelse, at Kommissionen er »traktaternes vogter«. I den forbindelse anvender Kommissionen først og fremmest »traktatbrudsproceduren«, som er fastlagt i artikel 258 i TEUF, over for medlemsstaterne.

C. Gennemførelsesbeføjelser

1. Gennemførelsesbeføjelser tillagt ved traktaterne

De primære beføjelser, som Kommissionen er tillagt, er følgende: at gennemføre budgettet (artikel 317 i TEUF); at tillade medlemsstaterne at iværksætte beskyttelsesforanstaltninger i henhold til traktaterne, navnlig i overgangsperioder (f.eks. artikel 201 i TEUF); og at håndhæve konkurrencelovgivning, især ved at føre tilsyn med statsstøtte i overensstemmelse med artikel 108 i TEUF.

I forbindelse med de finansielle redningspakker til afhjælpning af visse medlemsstaters gældskriser er Kommissionen ansvarlig for forvaltningen af de midler, der er tilvejebragt og sikret gennem EU-budgettet. Kommissionen har ligeledes beføjelse til at sikre en afstemningsprocedure med særligt kvalificeret flertal (på 85 %) frem for enstemmighed i Styrelsesrådet for den europæiske stabilitetsmekanisme (ESM), hvis Kommissionen er af den opfattelse (efter fælles overenskomst med Den Europæiske Centralbank), at manglende vedtagelse af en afgørelse vedrørende finansiel bistand ville kunne true den økonomiske og finansielle bæredygtighed i eurozonen (artikel 4, stk. 4, i ESM-traktaten) ([2.6.8](#)).

2. Beføjelser delegeret af Parlamentet og Rådet

Kommissionen udøver i henhold til artikel 291 i TEUF de beføjelser, den er tillagt til gennemførelse af de lovgivningsmæssige retsakter, der er vedtaget af Parlamentet og Rådet.

Med Lissabontraktaten indførtes nye »generelle regler og principper for, hvordan medlemsstaterne skal kontrollere Kommissionens udøvelse af gennemførelsesbeføjelser« (artikel 291, stk. 3, i TEUF og forordning (EU) nr. 182/2011). Disse erstatter de tidligere udvalgsmekanismer med to nye instrumenter, nemlig rådgivningsproceduren og undersøgelsesproceduren. Parlamentets og Rådets indsigelsesret er formelt fastsat heri, og det samme er en appelprocedure i tilfælde af uoverensstemmelse.

3. Delegerede retsakter

Med Lissabontraktaten indførtes ligeledes en ny kategori af retsakter, som indtager en plads mellem lovgivningsmæssige retsakter og gennemførelsesretsakter. Disse »delegerede ikke-lovgivningsmæssige retsakter« (artikel 290 i TEUF) er »almengyldige ikke-lovgivningsmæssige retsakter, der supplerer eller ændrer visse ikke-væsentlige bestemmelser i den lovgivningsmæssige retsakt« (også kaldet »basisretsakten«). I princippet har Parlamentet de samme beføjelser til at føre tilsyn som Rådet.

D. Lovgivningsmæssige og rådgivende beføjelser

Traktaterne tillægger kun i sjældne tilfælde Kommissionen uindskrænkede reguleringsmæssige beføjelser. Artikel 106 i TEUF er et eksempel herpå, idet den giver Kommissionen beføjelse til at håndhæve EU's bestemmelser om offentlige virksomheder og virksomheder, der udfører tjenesteydelser af almindelig økonomisk interesse, og til, såfremt det er nødvendigt, at meddele medlemsstaterne passende direktiver eller afgørelser.

Traktaterne giver Kommissionen beføjelse til at rette henstillinger, udarbejde rapporter og afgive udtalelser i en lang række tilfælde. Det er også fastsat, at Kommissionen skal høres, inden der træffes afgørelse om visse spørgsmål såsom om optagelse af nye medlemsstater i Unionen (artikel 49 i TEU). Endvidere høres Kommissionen navnlig om ændringer i statutterne for andre institutioner og organer såsom statuten for Europa-Parlamentets medlemmer, Den Europæiske Ombudsmand og Den Europæiske Domstol.

EUROPA-PARLAMENTETS ROLLE

Kommissionen er Parlamentets vigtigste samtalepartner inden for lovgivnings- og budgetspørgsmål. Den parlamentariske kontrol med Kommissionens arbejdsprogram og gennemførelsen heraf har stigende betydning med henblik på at sikre større demokratisk legitimitet i EU-forvaltningen.

Giorgio Mussa
05/2019

